

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Enheten för migrationsrätt

Utkast till lagrådsremiss - Vissa skärpta villkor för anhöriginvandring och begränsade möjligheter till uppehållstillstånd av humanitära skäl, Ju2023/00511

Förvaltningsrätten i Luleå (migrationsdomstolen) har, utifrån de aspekter som domstolen ska beakta, nedanstående synpunkter.

Ändrat krav för att vara anknytningsperson med tidsbegränsat uppehållstillstånd

Migrationsdomstolen konstaterar, vilket också noterats i tidigare lagstiftningsarbeten, att begreppet *varaktigt uppehållstillstånd* inte förekommer i utlänningslagen och att begreppet kan leda till tillämpningssvårigheter. Därutöver finns det enligt domstolens uppfattning ingenting som tyder på att den föreslagna ändringen i ordalydelsen skulle innebära en faktisk skärpning av kravets innebörd. Den kan därför ifrågasättas om ändringen är motiverad.

Höjd åldersgräns för att vägra uppehållstillstånd på grund av anknytning

Migrationsdomstolen har inga invändningar mot förslaget.

Begränsade möjligheter till undantag från försörjningskravet för alternativt skyddsbehövande

Domstolen noterar inledningsvis att förslaget torde göra regelsystemet mer komplext genom att det görs en vidare åtskillnad på flyktingar och

andra skyddsbehövande. Domstolen anser också att bestämmelsen inte är helt lättläst.

Förslaget kommer även med all sannolikhet att innebära ett merarbete för domstolarna eftersom fler komplicerade och tidskrävande s.k. ”ventilsprövningar” (prövning av om det finns särskilda skäl att göra undantag) kommer att behöva ske. Förslaget kan också i vissa fall innebära en tillämpning där gränsen passeras för vad som är förenligt med våra konventionsåtaganden vilket också komplicerar domstolsprövningen.

Det kan slutligen noteras att det framkom i kommittébetänkandet *En långsiktigt hållbar migrationspolitik* att alternativt skyddsbehövande, i linje med EU-kommissionens riktlinjer för tillämpningen av familjeåterföreningsdirektivet, kan ansöka om familjeåterförening på samma villkor som flyktingar i många andra EU-länder. En anpassning till vad som gäller i majoriteten andra EU-stater torde därför inte kräva att en angiven åtskillnad görs¹.

Bestämmelsen om att tremånadersfristen för kvotflyktingar ska räknas från inresan tas bort

Borttagandet av särregleringen för kvotflyktingar kan enligt domstolens mening ifrågasättas. Syftet vid införandet, att ge kvotflyktingar samma möjligheter att utnyttja tidsfristen som en flykting som redan befinner sig i Sverige, gör sig alltjämt gällande. Domstolen saknar visserligen kännedom om hur ofta tremånadersfristen hinner löpa ut innan en kvotflykting anländer till Sverige men om det sker regelmässigt förefaller det ologiskt att tillämpa undantagsbestämmelser i dessa fall. Redan ordalydelsen ”särskilda skäl” innebär också att det inte ska vara fråga om regelmässiga scenarion för att beviljas ett sådant undantag. Domstolen erinrar i sammanhanget om avgörandet MIG 2021:5 med innebörden att kvotflyktingar i dessa situationer, där det på grund av särskilda omständigheter är objektivt sett ursäktligt att ansökan om familjeåterförening lämnas in efter att tremånadersfristen har löpt ut, ändå – mot bakgrund av EU-domstolens praxis – ska undantas försörjningskravet.

Begränsade möjligheter att bevilja uppehållstillstånd av humanitära skäl

Förslaget innebär en återgång till tidigare ordning och reglerna om uppehållstillstånd på grund av humanitära skäl har utförligt diskuterats i tidigare lagstiftningsberedning. Domstolen ser därför inga nya tillämpningsproblem, som inte uppmärksammats tidigare.

¹ SOU 2020:54, s. 255 f.

Inget behov av övergångsbestämmelser

Det kan enligt domstolens uppfattning vara problematiskt om förutsättningarna för prövningen, särskilt i mål som har stor betydelse och kan medföra en väsentlig försämring för enskilda, förändras under pågående domstolsprövning. Avsaknaden av övergångsbestämmelser kan innebära svåra överväganden och längre omloppstider i de mål som berörs av ändringarna. Mot bakgrund härav anser domstolen att övergångsbestämmelser ändå bör övervägas.

Konsekvensanalys

Domstolen delar analysen vad gäller att förslaget sannolikt medför ett ökat antal överklaganden gällande statusförklaringar samt att försörjningskravet måste prövas i fler ärenden än tidigare. Den senare kategorin utgör redan idag en stor del av domstolens migrationsmål. Bedömningen i dessa mål är ofta komplex och tidskrävande. Även mål gällande flyktingstatus är resurskrävande och föranleder inte sällan ett behov av muntlig förhandling. Som nämnts ovan så kan målen också oftare komma att gälla den s.k. ”ventilen”, vilket innebär en svårare prövning. Sammantaget ger detta domstolarna en ökad arbetsbörda.

Detta remissyttrande har beslutats av lagmannen Victoria Bäckström och chefsrådmannen Anna Hjärtberg Wernqvist, efter föredragning av specialistföredraganden Johanna Holmbom.

Luleå som ovan

Victoria Bäckström